

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

44. Epistola celebris Literati ad Riccium per totos iam Sinas celebre[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

quij explicationem nostrati lingua, alternæ paginæ subdebant; continebatur dialogo Regem inter & Patrem; Sinensem, & Europæum insistebat tamen quoad licuerat antiquis Sinarum auctoribus quibus nihil pensi est, nisi vt graues sententias, & præceptiones veterum Sapientum veluti canones nullo inter se ordine in libros colligant; verum ethicæ nostræ specimen edebat, Sinensi multo vberius, & ordinatius, seu acuminè sensuum, seu regularum sanctitate: quo quidem opere nullum Riccio cessit felicius, nullum eius famam & Philolophiæ Europææ, magnificentiùs, latiùs, crebriùs toto imperio illustrauit, illud enim Riccio nelciant Chiegan Rex nomine Riccij vulgauit quem & propterea *Dominus Magistri* appellatione insigniuit, & misit qui significaret velle se illi sociari, hoc est esse doctrinæ discipulum & sequacem.

Nomen Riccij Sinas omnes quanto splendore peruaderet explicant literæ quas à Chiutaiso eius discipulo accepit & P. Nicolaus Longobardus; ad verbum Italicè reddidit, ego pari fide, hic reddo. [Taisu, inquit, frater natu minor (vox est legitima inferioris ad superiorem) docendus tibi ad latus adsto (hoc item ad latus adstare obsequij forma est filij ad patrem, discipuli ad magistrum) fronte humum serio, & fratrem maiorem P. Mathæum Riccium Illustræm Baronem, magnæ legis magistrum lectissimum reuerenter saluto, eiusque ad pulpitem prociando: sequitur narrare quàm cupidè potentissimi Mandarinum eum in suis Prouincijs expetant, agantque inter se sollicitè de modo illius eo traducendi; de se vero ait, per certum hominem Suceo se librum mittere: (itinere scilicet dierum decem) à se compilatum, rogare, vt liberè magistra censura configat, adiungat, corrigat, vtcumque illi probabitur aut minus placuerit: complexus autem fuerat eo libro eorum summam quæ illi Riccius quadriennio ante tradiderat. Hunc ego (pergit) Literatorum Collegio viris Doctrinæ præcellentis, nonnullis etiam ex consilio Regio Pechinensi, cum exhibuissem perlegendum, omnibus fuit admirationi, omnes victi manus dedere veritati, te verò Seinginum, nostri huius æui nominaarunt: quod interpretatur Longobardus, hominem suo ab ortu sanctum, & omni ex parte sapientissimum, qui possit omnium vniuersalis Magister esse, qualis fuit olim Confucius. Porro eiusmodi hominem quingentesimo quoque anno nasci, vaticinantur Sinarum libri; talisque haberi hoc solo gaudebat Riccius, quod opinionis huius præiudicio muneris sibi sensum via in aulam videbatur ad obtinendam potestatem, Christi toto regno prædicandi, futuram vndecumque nisi ab aula venisset, vel Europei alicuius imprudenter pij, ardore præcipiri; vel Mandarinum cuiuspiam metu aut auaritia semper ambiguam, & nutantem. Cordati sanè fructuosè agendi iudices, lentam illam patientiam annorum tredecim in præsens specie sterilem, in futurum reuera consultam, & vberem; aduersaque interim omnia coquentem Dei semper in Riccium beneficio assignabunt, quem suis tandiù aptabat consiliis ad aperienda Christi præconio latifundia terrarum in

44.
Epistola celeberrimi Literati ad Riccium per totos iam Sinas celebrè

45.
Tentata hu-
manitatis fa-
cultas Sinis
prædicandi,
in contrariū
evanescit.

46.
Natalis ve-
rus Sinensis
missionis.

46.
Domum
aperit Ric-
cius, cum in-
credib. gra-
tular & con-
cursu dd.

quas nisi per aulam nullus erat sat liber, & constans accessus. Ego, scribit ad quendam in hoc regno vnum id ago, præterea nihil, vt dumeris aditus liberem, & quod passum proferre externi non poterant, post me campos ad culturam inueniant dociles, alicubi etiam subactos, & Sementi paratos. Cuius sui voti propiorem hoc anno concepit fiduciam quo Iaponiæ Rex Taicosama victricibus copiis populabatur Coraium Sinis vectigale, ducebat copias Tzunocamidonus Augustinus, ille religioni sacrosanctæ & Societati addictissimus; ad hunc Sinarum Rex intercessores de pace legatos miserat, auctor eidem fuerat P. Organtinus, vt pacis conditionibus illam insereret, qua facultas daretur veri Dei legem toto Sinarum imperio prædicandi. Ad conditiones cæteras parum æquas, metu Taicosamæ imminentis victoris, & armati adigebatur Sinenſis, natura vsûque imbellis; hanc de Christi lege Sinis inferenda tam certo putabat expressurum ab eo Augustinus, vt de hac tanquam confecta re, darentur hilares ad Riccium literæ: At belli vitæ, pacis honesto anteponeus Taicosama, retruditur primum ad confinia Iaponum littora; sed illic ad nouam expeditionem instaurans exercitum, tanto Sinas horrore externorum metuque siderauit, vt profectioe Pechinenſi omiſſa Riccius in lucro posuerit tacere, & figere Nanciani pedem. Parta dudum Primorum beneuolentia, breui obtinuit vt discipuli nomine accerferet socium P. Ioannem Soerium, duobus cum fratribus natione Sinis. Aliquanto post ibidem magna vrbs & Prouinciæ Præsidium voluntate, Cifui & Turani, domicilium emit in media vrbs frequentia, Gubernatoris palatio proximum; die Petro, & Paulo Apostolis sacro: adire volentibus illud aperuit anno 1596. inscripto fronti programmate *Domus vbi habentur conciones*, Nec ferebant illa initia templi aut nomen, aut fabricam, ne Osciæ & Bonziji haberemur, homines sceleratissimi, & detestata inter Sinas famæ, quæ præiudicata de nobis opinio, magnam partem laborum, & annorum, inanem hætenus & cassam, Riccio teste nobis effecerat; qui & natales Sinenſis Missionis censendos hinc statuit, & Cathecismi sui exemplaribus, & typis igni traditis, noua editione in lucem eum dedit in qua nihil esset quod Bonzium oleret, vel à Literati professione dissentiret. Et his velim tardari præcipitata de longinquis, & immeditatis iudicia, proiecte damnantium quæ finis, agendorum amissis, & longa sumptuosaque experientia, non modo permiserit, verum etiam imperarit. Ne porro hæc domus apertio interpellaretur à vicinis externorum viciniam exorsis, perfectam prius conspici exhibuit Riccius quàm cceptam, sed eam Literati & Mandarinum, communi gratulatione, lætitiis intimis & salutationum solemniū vrbaniatibus omnibus celebrarunt, plurimum gauisi se tanti hospitis possessionem nactus non dubiam; cui se quoque nonnulli cum discipulos darent, prolixè illis docendi officium detulit, sed modestè reiecto munerum, & adorationis stipendio; quæ abstinentia & moderatio illic singularis, quam vitabat reuerentiam eius